

SUÇTAN KAYNAKLANAN MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ AKLAMA SUÇU

Dr. Sacit YILMAZ*

ÖZ

Karaparanın aklanması suçu ilk olarak hukukumuzda 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile girmişse de; gerek kanunun karaparaya kaynaklık eden öncül suçları sayma yöntemini tercih etmesi ve gerekse uygulamada görülen sorunlar nedeniyle, 4208 sayılı yasadan beklenen yarar sağlanamamıştır. Bu nedenle 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu” kabul edilmiştir. TCK 282 nci madde ile öncül suçların tespitinde sayma usulü terk edilmiş ve eşik yöntemi tercih edilmiştir. Ayrıca düzenleme ile mukayeseli hukukta yerleşmiş “karapara aklama” terimi terk edilmiş ve yerine “suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama” kavramı kullanılmıştır. Makalede bu suç tüm unsurlarıyla ele alınmaktadır.

Anahtar Sözcükler: *Karapara, aklama, öncül suç, malvarlığı, uyuşturucu kaçakçılığı*



CRIME OF LAUNDERING OF ASSETS ACQUIRED FROM AN OFFENCE ABSTRACT

Notwithstanding the crime of money laundering has been introduced to national law with the Law on Prevention of Money Laundering numbered 4208 for the first time, as the mentioned Law prefers to list initial crime and the problems seen in practice, Law numbered 4208 has not provided the benefit anticipated from itself. Therefore, with the article 282 of Turkish Penal Code numbered 5237 has been introduced the crime of laundering of assets acquired from an offence. Article 282 of Turkish Penal Code has left the list of the initial crimes and preferred the method of threshold. Furthermore, with this formulation the term of “money laundering” has been left and the term of laundering of assets acquired from an offence has been started to use. In this article, the mentioned crime has been discussing from every aspect.

Key Words: *Illicit money, money laundering, predicate offense, assets, illegal drug traffic*

A. GİRİŞ

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya bilinen adıyla karapara aklama kavramını, kanun dışı yollardan kazanılan gelirin değerini mümkün olduğunca koruyarak, yetkililerin dikkatini çekmeyecek ve kullanılabilirliğini arttıracak şekilde gizleyerek veya kanuni gerekçe kazandırarak, başka varlıklara dönüştürülmesi işlemi olarak tanımlamak mümkündür^[1].

Özellikle 1980’li yıllardan sonra, uyuşturucu madde ticaretine karşı yapılan mücadele doğrultusunda, karapara ve karapara aklama suçu uluslar arası alanda ilgi konusu olmuş; pek çok ülkede bu yeni suç ile ilgili düzenlemelere gidilmiştir. Modern toplumlardaki gelişmeler paralelinde, karapara aklama suçu ile ilgili olarak mevzuatımızda da düzenleme yapılmış ve 2822 sayılı, 19 Kasım 1996 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak kabul edilen 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile karapara aklama suçu adında bağımsız bir suç tipi kabul edilmiştir. Bu kanuna göre karapara aklama suçunun oluşabilmesi için, iki ön şart gerçekleşmeliydi. Bu şartlar, 765 sayılı TCK 296. maddesinin ihlal edilmemesi ve aklama fiillerine konu mal veya gelirin kanunun 2/a maddesinde gösterilen bir suçtan elde edilmiş olması idi.

4208 sayılı kanunun 2/a maddesinde gösterilen ve öncül suç olarak adlandırılan bu suçlar altı kategori halinde sayılmıştı. Bunlar, 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanundaki suçlar, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanundaki suçlar, 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve Nakli Hakkında Kanundaki suçlar, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarının Korunması Hakkındaki Kanundaki suçlar, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 359. maddesinin b fıkrasındaki suç ve nihayet Türk Ceza Kanunundaki bazı suçlardı.

4208 sayılı yasa kapsamında aklama suçunun konusunu oluşturacak karaparanın var olabilmesi için, sözü edilen para, evrak, mal, gelir ve ikame değerlerin mutlaka kanunun 2/a maddesinde sayılan suçlardan birinin işlenmesi suretiyle elde edilmiş olması gerekliydi. Bu sayılanların dışında kalan bir suçtan elde edilen değerler karapara olarak kabul edilemez ve karapara aklama suçunun konusunu oluşturamazlardı^[2].

[1] The Money Laundering Theme, FSA yay, Temmuz 2001, www.fsa.gov.uk/pubs/other/money_laundrying.pdf, s.18 Kontrol Tarihi: 11/01/2011

[2] Yrg.7.CD, 29/12/2010, 2009/15629 Esas, 2010/17189 Karar: “4208 sayılı yasa uyarınca karapara aklama suçunun oluşabilmesi için, anılan yasanın 2/a madde fıkrasında sayılan ve öncül suç olarak nitelendirilen fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen paranın, elde edenlerce meşruiyet kazandırılması amacıyla değerlendirilmesi, bu yolla elde edildiği bilinen karaparanın başkalarınca iktisap edilmesi, bulundurulması, elde edenlerce veya başkaları tarafından kullanılması, kaynak veya niteliğinin veya zilyet yada malikinin değiştirilmesi, gizlenmesi veya sınır ötesi harekete tabi tutulması veya bu hareketin gizlenmesi, yukarıda belirtilen suçların hukuki sonuçlarından failin kaçmasına yardım etmek amacıyla kaynağının veya yerinin değiştirilmesi veya transfer yoluyla aklanması gerekmektedir. Bu durumda öncül suçların işlenmesi, sonucu elde edilen karapara suçun unsuru oluşturmaktadır.

Suçtan elde edilen menfaatleri karapara aklama suçunun unsuru olma haline getiren 4208 sayılı yasadır. 765 sayılı TCK.nun 2.maddesindeki (5237 sayılı TCK.nun 7.maddesi) “işlendiği

4208 sayılı Kanun, öncül suçları düzenlerken kazuistik bir şekilde sayma yöntemini tercih ettiği için doktrinde yoğun şekilde eleştirilmiştir^[3]. Nitekim öncül suçlar içerisinde 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkındaki Kanun, Gümrük Kanunu gibi özellikli kanunlar dahil edilmemiş ve sonuçta karaparanın aklanması ile mücadelede istenen başarı elde edilememiştir.

Uygulamada görülen sorunlar ve doktrindeki eleştiriler doğrultusunda, 26 Eylül 2004 tarihinde kabul edilen 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282 nci maddesinde “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu*” düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile 4208 sayılı Kanunda yer alan suç yürürlükten kaldırılmıştır. TCK 282 nci madde ile öncül suçların tespitinde sayma usulü terk edilmiş ve eşik yöntemi tercih edilmiştir. Ayrıca düzenleme ile mukayeseli hukukta yerleşmiş “*karapara aklama*” terimi terk edilmiş ve yerine “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama*” kavramı kullanılmıştır.

TCK 282 nci madde ile kabul edilen eşik yöntemi, mukayeseli hukuktaki düzenlemelere paralel olup, ihtiyacı karşılar niteliktedir. Makalenin ilerleyen bölümlerinde TCK 282 nci maddesinde ifadesini bulan suç, tüm yönleriyle açıklanmaya çalışılacaktır ancak mukayeseli hukuktaki gelişmelere değinmek de konunun daha kolay anlaşılmasına katkıda bulunacağından, ABD ve İngiltere’deki uygulamalara değinmekte yarar vardır. Şöyle ki;

ABD’de karapara aklanması konusunda ilk önlemler, 1970’de yürürlüğe giren Bank Secrecy Act (Banka Sırları Kanunu) da yapılan bazı değişikliklerle alınmıştır. Ancak karapara aklamanın bağımsız bir suç haline getirilmesi 1986’da yürürlüğe giren Money Laundering Control Act (Karapara Aklama Kontrol Kanunu) ile olmuştur. ABD’de karapara aklama suçu ve bu suç için öngörülen cezalarla ilgili düzenlemeler ABD Ceza Kanununun 18. babının 1956. ve 1957. maddelerinde yer almaktadır.

ABD Ceza Kanununun 1956. maddesinde; “*Belli Kanun Dışı Faaliyetler*” (Specified Unlawful Activity) sonucu elde edilen ya da elde edildiği bilinen kazançların

zamanın kanununa göre cürüm veya kabahat sayılmayan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez” hükmü karşısında, 4208 sayılı yasa geriye yürütülerek öncül suç tanımının bulunmadığı tarihte işlenen fiillere bu nitelikler kazandırılmaz. Bir başka anlatımla atılı suçların 4208 sayılı yasadaki işlenmiş olmaları nedeniyle bu suçlar öncül suç olarak tanımlanamayacağından elde edilen paranın karapara olarak nitelendirilmesi olanaklı bulunmamaktadır.

4208 sayılı yasa kapsamında aklama suçunun unsurunu oluşturan karapara ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra öncül suçların işlenmesi halinde bu niteliği taşıyacaktır.

İşlendiği öne sürülen suçlardan elde edilen para 29.11.1995 tarihinde sanıkların banka hesaplarına yatırılmış, 4208 sayılı yasa ise bu suçların tamamlanmasından sonra 19.11.1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Açıklanan nedenlerle; sanıklara atılı karapara aklama suçunun ve mahkemece sanıklar lehine olduğu kabul edilen 5237 sayılı TCK.nun 282.maddesindeki suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçunun unsurlarının oluşmadığı gözetilmeden yazılı şekilde hüküm kurulması nedeniyle hükmün bozulmasına”

[3] Süheyl Donay, 4208 sayılı karapara kanunu hakkındaki düşünceler 1, Radikal gazetesi, 16/01/1997, s:9

yerinin, kaynağının, niteliğinin, mülkiyetinin değiştirilmesi; bu kazançların transfer edilmesi, sınır ötesi işlemlere tabi tutulması gibi fiiller karapara aklama suçuna girmektedir. Aynı maddede belli kanun dışı faaliyetler tanımı yapılırken çeşitli kanun maddelerine atıfta bulunulmuş, söz konusu kanun maddelerinde suç sayılan fiillerin bu kapsama girdiği belirtilmiştir. Dolayısıyla Belli Kanun Dışı Faaliyetler kapsamında yer alan suçlar, karapara aklamanın öncül suçunu oluşturmaktadır. Toplam sayısı 130 kadar olan bu faaliyetlerin başlıcaları uyuşturucu kaçakçılığı, emtia kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, nükleer madde kaçakçılığı, kredi dolandırıcılığı, banka ve mali kurumlarla ilişkili dolandırıcılık, evrakta sahtekârlık, kalpazanlık, tehdit, gasp, soygun, adam kaçırma, rehin alma, rüşvet, irtikâp ve zimmettir. 1996 yılında yapılan değişikliklerle terörizm suçları, kamu sağlığıyla ilgili suçlar ve kanun dışı göçmen kaçakçılığı suçları da bu kapsama alınarak karapara aklama suçunun öncül suçları arasına katılmışlardır. Bu öncül suçlardan kaynaklanan işlemlerle ilgili bildirim yükümlülüğünün, yükümlüler tarafından kasten yerine getirilmemesi de karapara aklama suçu kapsamına girmektedir.

1957. maddede ise suçtan elde edilen veya Belli Kanun dışı Faaliyetlerden elde edilen varlıklarla ilgili olarak, bilerek 10.000 doları aşan tutarda parasal işlem gerçekleştirmek veya gerçekleştirmeye teşebbüs etmek suç sayılmış ve bu suç için on yıla kadar hapis cezası ve para cezası öngörülmüştür^[4].

Karapara aklama suçuyla ilgili olarak, ABD’de yürütülen mücadelenin esasını “*nakit işlemlerinin bildirim*” uygulaması teşkil etmektedir. Banka Sırları Kanununa tabi tüm mali kurumlar, 10.000 Dolar üzerinde nakit işlemi yaptıkları tüm müşterilerinin kimliklerini tespit etmekle yükümlüdürler. Ancak kimliğin doğruluğunun tespit edilmesini zorunlu kılan mevzuat bulunmamaktadır. 10.000 dolar üzerindeki işlemlere ilişkin kayıtların, bankalarda 5 yıl süreyle saklanması gerekmektedir. Banka Sırları Kanununa tabi diğer mali kurumlarca uyulması gereken kayıt tutma kuralları birbirinden farklı olmakla birlikte, en sıkı yükümlülükler menkul kıymet aracılı, nakit para alım satımı yapanlar ve kumarhaneler için geçerlidir^[5].

İngiltere’de ise karapara aklama mevzuatının üç kaynağı vardır: 1994 tarihli Uyuşturucu Kaçakçılığı Kanunu (Drug Trafficking Act), 1988 tarihli Ceza Adaleti Kanunu (Criminal Justice Act) ki bu uyuşturucu kaçakçılığı dışındaki diğer suçlardan kaynaklanan gelirlerle ilgilidir, 1989 tarihli Terörle Mücadele Geçici Tedbirler Kanunu (Prevention of Terrorism-Temporary Provisions Act).

1994 tarihli Uyuşturucu Kaçakçılığı Kanunu Bölüm 49-1 ve Ceza Adaleti Kanunu Bölüm 9-c, kısmi veya tamamen, doğrudan veya dolaylı olarak uyuşturucu kaçakçılığı veya diğer suçlardan kaynaklanan “*malı saklamak veya mahiyetini*

[4] Kuntay Çelik/İşıl S.Koçağra/Kadir Güler, Karapara Aklama, Ankara, Masak Yay. No:1, 2000, s.50

[5] Alev İzci, Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Olarak Uluslararası Düzeyde Yürütülen Çalışmalar ve Gelişmiş Ülke Uygulamaları, Uzmanlık Tezi, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara, Ocak 1994, s.29

gizlemek” ile ilgilidir veya o malın başka bir hale çevrilmesi veya ülke dışına gönderilmesi suç teşkil eder. Madde hükmüne göre;

1. “Bir kişi, uyuşturucu kaçakçılığı suçunun kovuşturulmasından veya bir müsadere emri verilmesinden veya uygulanmasından kaçınmak amacıyla: a-kısmen veya tamamen doğrudan veya dolaylı olarak uyuşturucu kaçakçılığından elde ettiği kıymetlerini temsil eden herhangi bir mülkü saklarsa veya gizlerse veya, b-bu mülkü dönüştürürse veya devrederse veya bunu ülkeden çıkarırsa bir cürüm işlemekten suçlu olur.
2. Bir kişi, herhangi bir mülkün kısmen veya tamamen doğrudan veya dolaylı olarak başka bir kişinin uyuşturucu kaçakçılığından elde ettiği kıymetleri temsil ettiğini bilerek veya bundan kuşku duymak için yeterli nedene sahip olarak bir uyuşturucu kaçakçılığı suçunun kovuşturulmasından veya bir müsadere emri verilmesinden veya uygulanmasından kaçınmak amacıyla, bu mülkü saklarsa veya gizlerse veya bu mülkü dönüştürürse veya devrederse veya bunu ülkeden çıkarırsa bir cürüm işlemekten suçlu olur.”

1994 tarihli Uyuşturucu Kaçakçılığı Kanunu Bölüm 51 ve Ceza Adaleti Kanunu Bölüm 93 B’de, suç teşkil eden fiilden elde edilen kıymetlerin iktisap edilmesi, zilyetliği veya kullanımı suç sayılmıştır. Buna göre; “*herhangi bir mülkün, tamamen veya kısmen doğrudan veya dolaylı olarak başka bir kişinin suç teşkil eden fiilinden elde ettiği kıymetleri temsil ettiğini bilerek bu mülkü iktisap eden veya kullanan veya zilyetliğinde bulunduran bir kişi suç işlemiş sayılır.*” Burada bilerek derken, söz konusu paranın kısmen veya tamamen, doğrudan veya dolaylı olarak suçtan kaynaklandığını bilmek söz konusudur.

1994 tarihli Uyuşturucu Kaçakçılığı Kanununun 52. Bölümü, karapara akladığı konusundaki bilgi ve kuşkunun açıklanmamasını da suç saymaktadır. Buna göre mesleği gereği karapara akladığını öğrenen kişi, en kısa süre içerisinde güvenlik görevlisine açıklamazsa suç işlemiş sayılır. Yine İngiltere mevzuatına göre, karapara ile mücadele eden güvenlik görevlisi, yapılan bir soruşturmayı, soruşturmaya zarar verecek şekilde başka bir kişiye anlatırsa suç işlemiş olur^[6].

[6] İngiltere’de Karapara Aklamayı Mücadele 2, Ankara, Masak Yay. No:6, 2000, s.154; Money Laundering in UK, www.ncis.co.uk/ukta/2003/threat06.asp Kontrol Tarihi: 25/11/2010

B. SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Hukuki değer, yasa koyucuyu tipi düzenlemeye iten soyut menfaati ifade etmektedir^[7]. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu her işlendiğinde, insan ve toplum hayatını birçok yönden ilgilendiren birden çok hukuki değer ihlal edilmektedir. Şöyle ki;

Uyuşturucu madde kaçakçılığı, insan kaçakçılığı, silah kaçakçılığı ve yolsuzluk gibi süreklilik arz eden yasadışı fiillerden elde edilen suç gelirleri zaman zaman çok büyük miktarlara ulaşmaktadır. Nakit elde edilmesi halinde çok fazla yer kaplayan bu gelirlerin mali sisteme sokulması, suç gelirleri ile onu yaratan öncül suç arasındaki irtibatın kesilmesini kolaylaştırmakta, yapılan uluslar arası transfer işlemleri ile suç gelirinin takibi zorlaşmakta ve nakit formundaki para kaydı paraya dönüşmüş olmaktadır. Aklayıcılara sunduğu bu imkânların sonucu olarak, mali sisteme giren suç gelirleri, insanların mali sisteme olan güvenlerinin azalmasına da yol açmaktadır^[8]. Aynı zamanda, mali sisteme birden giren çok büyük miktardaki sıcak para, mali sistemin dengesini bozmakta, mali sisteme ilişkin verilerin güvenilirliğini etkilemektedir^[9]. Mali sisteme giren parasal değerler kontrol edilmediği durumlarda, para talebinde açıklanamayan değişimler yaşanmakta, önceden tespit edilemeyen büyük hacimli para hareketlerinden dolayı uluslar arası sermaye hareketleri ve döviz kurlarında istikrarsızlıklar yaşanmakta; mali sistem, karşılaştığı güven bunalımı nedeni ile risk altına girmektedir^[10]. Böylelikle kanun koyucu, suç gelirlerinin mali sisteme girmesini suç haline getirmekle, mali sistemin bütünlüğünü, istikrarını ve güvenilirliğini korumaktadır^[11].

Suçtan elde edilen bu haksız getirilerin fail veya failer tarafından özgürce kullanılması, gerek bu fail veya faileri, gerekse de diğer olası faileri suç işlemeye teşvik etmektedir. Aklama fiillerinin cezalandırılması ile fail(ler)in daha sonraki suçları finanse etmesi önlenmektedir. Aklama fiillerinin cezalandırılması ve suç gelirlerinin müsaderesi, özel önleme amacının yanı sıra, haksız gelir elde etmek için suç işlemeyi düşünen diğer kişiler için de caydırıcı etki yapmakta ve bu sayede genel önlemeyi de sağlamaktadır.

Ekonomik getiri sağlayan suçları çoğunlukla organize suç örgütlerinin işlediği

[7] Veli Özer Özbek/Nihat Kanbur/ Pinar Bacaksız/Koray Doğan/ İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2010, s.201

[8] Mark Kehoe/Senior Sophister, The Threat of Money Laundering, <http://www.tcd.ie/Economics/SER/sql/download.php?key=222> Kontrol Tarihi: 14/01/2011

[9] Yakup Tokat, "Lanetli Sıcak Para", Yaklaşım Dergisi, S.102, 2001, s.103

[10] John McDowell, The Consequences Of Money Laundering And Financial Crime www.apgml.org/issues/docs/30/Negative%20Effects%20of%20ML_Economic%20Perspectives%20May%202001.pdf Kontrol Tarihi: 13/01/2011; İbrahim Yumuşak, "Karararının Aklanması ile Mücadelenin Nedenleri ve Bu Konudaki Uluslararası Çalışmalar", Vergi Dünyası, S.229, Eylül 2000, s.45.

[11] Abdurrahman Öngeoğlu, Kararara Aklama Suçu, Vergi Sorunları Dergisi, Ağustos 1999, S:119, s.22; Ümit Kocasakal, Kararara Aklama Suçu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2000, s.328; Veysi Seviğ, Yeni Ceza Yasası ve Aklama Suçları, <http://www.turmob.org.tr/turmob/basin/08-03-2005.htm>, Kontrol Tarihi: 12/12/2010, s. 1

bilindiğinden, aklama fiillerinin suç halinde düzenlenmesi sayesinde, organize suç örgütlerinin ellerinden suç gelirleri alınmakta, örgütler ekonomik yönden çökertilmeye çalışılmakta ve örgütlerin üst düzey yöneticilerine ulaşılmaktadır.^[12] Bu arada suç gelirleri, aynı zamanda kendisini yaratan öncül suça ve bu suçun failine ulaşabilmek için elde olan bir delil niteliğindedir. Kolluk kuvvetleri bu delili değerlendirerek öncül suçun işlendiğini tespit etmekte ve bu öncül suçu işleyenlere ulaşmaktadır. Dolayısıyla aklama fiillerinin cezalandırılması ile adalet mekanizmasının etkin olarak işleyişi sağlanmaktadır.

Aklama suçu ile mücadele sayesinde, ahlaken de kirli olduğuna inanılan suç gelirlerinin elde edilmesinin önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Hukuka ve ahlaka aykırı olarak elde edilen suç gelirleri, toplumda yasadışı zenginleşmenin olağan kabul edilmesine, rüşvet ve yolsuzlukların artmasına da zemin hazırlamaktadır. Suç gelirlerinin kullanımının önlenmesi sayesinde toplumun ahlaki yapısı korunmakta, temel ve demokratik kurumlarının yolsuzlaştırılması önlenmektedir.^[13]

İşte yukarıda sayılan hususlar bir arada değerlendirildiğinde, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçu açısından korunan hukuki değer, kamu düzeni, daha açık bir ifade ile toplum barışının ve huzurunun sağlanması ve korunması olduğu görülmektedir. Bu suç kapsamında korunan hukuki değer ile ilgili değerlendirmeyi, 5237 Sayılı TCK'nın 282. maddesinin gerekçesinde de görmekteyiz. Madde gerekçesinde, "*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerine meşruiyet görüntüsü verilerek ekonomik sisteme sokulması, suç işlemenin kazanç elde etme açısından cazip bir yol olarak görünmesine neden olmaktadır. Bu durum aynı zamanda suç delillerinin değiştirilmesi, gizlenmesi ve dolayısıyla, suçlunun kayırılması sonucunu doğurmaktadır. İşte bu düşünceler söz konusu suçun ayrı bir suç olarak tanımlanmasını gerektirmiştir*" denmektedir.

[12] Kocasakal, agt, s.328

[13] Ülker Mavral, Karapara Kayıt dışı Ekonomi İlişkisi, Vergi Sorunları Derneği Yay, Ankara, 2001, s.22; Murat Tokmakaya, "Karapara Aklama Suçunun Tespitine Dönük İnceleme Sürecine İlişkin Özellik Taşıyan Hususlar", Vergi Dünyası, Şubat 2000, S. 222, s. 126; Hayrettin Gümüşkaya, "Karaparanın Ekonomi ve Piyasalar Üzerinde Oluşturduğu Sorunlar", Yaklaşım Dergisi, Yıl 6, Ekim 1998, S. 70, s. 99.

C. MADDİ UNSURLAR

c.1. Suçun Fail ve Mağduru

c.1.1.Fail

TCK.nun 282 nci maddesi, aklama suçunun faili yönünden bir özellik taşımamaktadır. Kanun “*yurt dışına çıkaran*” veya “*çeşitli işlemlere tabi tutan kişi*” den bahsetmek suretiyle, aklama suçunun faili yönünden bir kısıtlamaya gitmediğini belirtmektedir. Herkes, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun faili olabilir^[14]. Buna göre; suça iştirak eden kişiler ile öncül suçun işlenmesine katılmamış üçüncü kişiler için maddi hareketler açısından herhangi bir ayırım yapılmamıştır. Öncül suç failinin aklama suçundan dolayı ayrıca cezalandırılması doktrinde eleştirilmiştir. Dönmezer’e göre öncül suçun failinin, aklama suçundan dolayı cezalandırılması, aynı fail için çifte ceza anlamına geleceğinden kabul edilmemelidir^[15]. Kanaatimizce öncül suç ile malvarlığı değerlerini aklama suçu iki ayrı suç olduğundan, fail iki ayrı suçtan cezalandırılmalıdır.

Suç failinin sıfatı her ne kadar suçun oluşumu açısından etkili değilse de, ağırlatıcı nedenin tatbiki bakımından önem kazanmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasına göre failin kamu görevlisi veya belli bir meslek sahibi olması halinde verilecek ceza artırılmaktadır ki, bu durum makalenin ilerleyen bölümlerinde detaylandırılacaktır.

İnceleme konumuz bakımından bir tüzel kişinin suçun faili olup olamayacağı özellik arz etmektedir. Bu konuya geçmeden önce, genel olarak tüzel kişilerin suç faili olup olamayacaklarına ilişkin hükme ve bu husustaki görüşlere kısaca değinmek faydalı olacaktır.

TCK’nın 20. maddesi, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine ilişkindir. Bu hükme göre; “(1) *Ceza sorumluluğu şahsidir. Kimse başkasının fiilinden dolayı sorumlu tutulamaz. (2) Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamaz. Ancak, suç dolayısıyla kanunda öngörülen güvenlik tedbiri niteliğindeki yaptırımlar saklıdır*” denilmektedir. Bu hükümden, kanunun tüzel kişilerin suç faili olamayacaklarını öngördüğü anlaşılmaktadır. Nitekim anılan maddenin gerekçesinde de benzer ifadeler kullanılmaktadır^[16].

[14] Mehmet Yaşın, “*Türk Ceza Kanunu’nda Yapılan Düzenlemelerin Karapara Aklama ile Mücadeleye Etkisi*”, Yaklaşım Dergisi, Y.13, S.146, Şubat 2005, s.245

[15] Sulhi Dönmezer, “*Türkiyede Organize Suçlulukla Mücadelenin Esasları*”, Prof.Dr. Kemal Oğuzman’a Armağan. Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2002/1, s.10.

[16] Gerekçe: Tasarının ‘suçun faili’ başlıklı maddesi değiştirilmiş olup, madde metninde Anayasamıza uygun olarak ceza sorumluluğunun şahsiliği kuralı vurgulanmıştır. Özel hukuk tüzel kişilerinin suç faili sayılıp sayılmaması ile işlenen bir suçtan dolayı bunlar hakkında bir yaptırıma hükmedilmesi sorununu birbirinden ayırmak gerekir. Suç ve ceza politikası gereği olarak ancak gerçek kişiler suç faili olabilir ve sadece gerçek kişiler hakkında ceza yaptırımına hükmedilebilir. Bu anlayış, Anayasamızda da güvence altına alınan ceza sorumluluğunun şahsiliği kuralının bir gereğidir. Ancak, işlenen suç dolayısıyla özel hukuk tüzel kişileri hakkında güvenlik tedbiri niteliğinde yaptırımlara hükmedilebilecektir. Para cezasının uygulanmasındaki kolaylık, tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımına hükmedilebileceği düşüncesine haklılık kazandırır. Tüzel kişiler için ancak idarî yaptırım niteliğinde ‘para cezası’ öngörülebilir. Çünkü idarî yaptırımlarla

Kanunun anılan hükmünden her ne kadar tüzel kişilerin suç faili olamayacakları görüşünü benimsediği anlaşılrsa da, tüzel kişilere güvenlik tedbiri niteliğindeki müeyyidelerin uygulanabilmesinin bu konuda bir çelişki yarattığı ifade edilmektedir^[17]. Bizce de söz konusu maddede yer aldığı şekliyle tüzel kişiler hakkında “*suç dolayısıyla*” yaptırım uygulanması, tüzel kişinin fail olarak öngörülmesi anlamını taşır. Uygulanacak yaptırımın “*ceza*” ya da “*güvenlik tedbiri*” olarak belirlenmesi sonucu değiştirmemelidir. Bu kapsamda, tüzel kişiliğin yapay nitelikli bir topluluk olduğu, ortaya çıkan iradenin aslında gerçek kişilere ait olduğu, bu iradenin tüzel kişilik bünyesinde bulunan herkesi kapsayacak biçimde kabul edilmesinin cezaların bireyselliği ilkesiyle çelişeceği ve ceza hukukunun genel esaslarının buna izin vermediği yönündeki görüşleri paylaşmaktayız^[18].

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun ilgili maddesinin dördüncü fıkrasında, TCK 20. maddedeki ifadeye uygun biçimde; “*bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükümlenacağı*” kuralı getirilmiştir. Dolayısıyla yasal düzenlemeye göre tüzel kişiler de bu suçun faili olabilir, ancak biz yukarıda sayılan nedenlerle, bu düzenlemenin yerinde olmadığı kanaatindeyiz.

c.1.2.Mağdur

Aklama suçunun mağdurunu ilk bakışta tespit etmek mümkün değildir. Bu nedenle doktrinde aklama suçları, mağduru olmayan suçlar arasında sayılmaktadır^[19]. Aklama suçunun, “*Adliye Karşı Suçlar*” bölümünde düzenlenmesi, suçun mağdurunun devletin adalet mekanizması olduğunu düşündürmektedir. Gerçekten öncül suça ulaşmayı sağlayan delillerden birisi söz konusu suçtan elde edilen malvarlığıdır ki, aklama suçunun faili bu delili adli makamlardan kaçırmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda aklama suçunun faili, adalet mekanizmasının işleyişini engellemekte, maddi gerçeğin bulunamamasını sağlamakta ve öncül suç failinin eyleminin hukuki sonuçlarından kaçınmasına yardımcı olmaktadır.

Yine korunan hukuki yararların paralelinde, aklama suçunun ekonomik ve ticari hayat üzerinde önemli etkileri vardır. Doktrinde, işlenen tüm suçlar bakımından devletin doğal olarak mağdur olduğu, toplum düzenini bozan suçun her zaman genel menfaati ihlal ettiği belirtilmiştir^[20]. Kanımızca bir tüzel kişi olarak devlet

ceza yaptırımları arasında neden, amaç ve sonuçları bakımından farklılıklar bulunmaktadır. Yapılan bu yeni düzenlemeyle, tüzel kişiler hakkında da özellikle ‘para cezası’ bağlamında ceza yaptırımına hükmedilebileceği yönündeki temelden yoksun anlayışın önüne geçilmek amaçlanmıştır.

[17] Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara 2005, s. 327

[18] Kayıhan İçel/Füsun Sokullu Akıncı/İzzet Özgenç/ Adem Sözüer/Fatih S. Mahmutoglu/ Yener Ünver, *Yaptırım Teorisi Genel Esaslar-Yaptırım Türleri-Cezaların Saptanması-Cezanın Düşmesi- Cezalara Seçenek Olan Kurumlar*, Beta Yay, İstanbul 2002, s. 57-58.

[19] Mustafa Taşkın, *Türk Hukukunda Mafya (Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri) ve Karaparayla Mücadele*, Yargı Yayınevi, Ankara, Haziran 2004, s.262.

[20] Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 3. Baskı*, Ankara, 2005, s.225; Faruk Erem/ Ahmet Danışman/Mehmet Emin Artuk, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Ankara, 1997, s.242.

suç mağduru olamayacağından, bu suçun mağduru toplum ve toplumu oluşturan bireylerdir. Çünkü suçun tüm olumsuz neticeleri toplumun üzerine doğmaktadır^[21].

c.2. Suçun Konusu

Suçun hukukî konusu, suç tarafından ihlal edilen hukukî varlık veya menfaattir^[22]. Birey ya da topluma ait belirli bir varlık veya menfaati ihlal ettiği için her suçun kendisine mahsus bir hukuki konusu vardır^[23].

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması suçunun konusunun izahı bakımından değinilmesi gereken nokta, suçun üzerinde gerçekleştiği şey olan malvarlığı değeri kavramıdır. Bu noktada TCK'nın 282. maddesinde ve gerekçesinde malvarlığına ilişkin bir tanım bulunmamakla birlikte, kanun metninde geçen malvarlığı değerleri ifadesinden, bir kişinin hukukî bütünlük oluşturmak üzere sahip ve yükümlü tutulacağı, para ile ölçülen hak ve borçlarının tamamı anlaşılmalıdır^[24]. Malvarlığı değeri kavramı ekonomik anlamda bir değeri olan fiziki ve gayri fiziki her şey olabileceği gibi, bu değerleri temsil veya ifade eden her türlü belge, evrak veya kayıt da bu kapsamda kabul edilmelidir.

Söz konusu suç kapsamında mütalaa edilebilecek bir malvarlığı değerinin olabilmesi için, bunun öncelikle önceden işlenmiş olan bir suçtan kaynaklanıyor olması gerekmektedir. Suçtan kaynaklanma vasfı, iki şekilde ortaya çıkmaktadır. Birincisi suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı değerleri; ikincisi ise suçun işlenmesi dolayısıyla elde edilen malvarlığı değerleridir.

TCK 282. madde kapsamında mütalaa edilebilecek malvarlığı değerlerinin ilki, suçun işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlığı değerleridir. Bundan maksat elde edilen ekonomik değerlerin, suç tipinde belirtilen unsurların icrası neticesinde ortaya çıkmasıdır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticaretinden elde edilen kazanç buna olarak gösterilebilir^[25].

Suçun işlenmesi dolayısıyla elde edilen malvarlığı değerleri ise, suçun işlenmesini teşvik veya suçun işlenmesinden dolayı ödüllendirmeleri maksadıyla suçu işleyen kişilere sağlanmış olan maddi menfaatlerdir. Bunun en tipik ve yaygın örneği, rüşvet suçundan sağlanan menfaattir.

c.3. Hareket

c.3.1. Genel Olarak

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun 282 nci maddesinde “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu*” seçimlik hareketli bir suç olarak düzenlenmiştir. Madde

[21] Mehmet Emin Artuk/Ahmet Gökçen/Caner Yenidünya, 5237 Sayılı Yeni TCK.'ya Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Genel Hükümler I, Yeniden Gözden Geçirilmiş 2. Bası, Ankara 2006, s.474.

[22] Toroslu, age, s. 92.

[23] Nevzat Toroslu, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970, s. 221.

[24] Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, Genişletilmiş Beşinci Bası, Ankara, Yetkin Yayınları, 1996, s.516

[25] İzzet Özgenç, Gazi Şerhi, Seçkin Yay, Ankara, 2005, s.699

gereğesinde de, suçun seçimlik hareketli bir suç olarak düzenlendiği belirtilmiştir. Hareketlerden birinin gerçekleştirilmesi ile suç oluşacaktır. Suçu oluşturan seçimlik hareketler, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini yurt dışına çıkarma ve suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin gayri meşru kaynağını gizlemek, meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla çeşitli işlemlere tabi tutmaktır.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun maddi unsurlarından bahsederken öncül suçtan da bahsetmek gereklidir. TCK 282 maddesine göre, “*alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren*” tüm suçlar öncül suç kapsamındadır. Aklama suçu, öncül suçtan elde edilen malvarlığı değerlerini konu aldığından ve aklama fiillerinin bu değerler üzerinde gerçekleşmesi gerektiğinden, öncül suçun tüm unsurları ile oluşup oluşmadığı önem taşımaktadır. TCK 282 nci madde, 1 yıl veya daha fazla süreli hapis cezasını gerektiren bir suçtan bahsettiğinden dolayı, suçun tüm unsurlarının gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Unsurlarda meydana gelen bir eksiklik, suçun oluşumunu etkileyecek ve dolayısıyla elde edilen gelirlerin, suçtan kaynaklandığından bahsedilemeyecektir^[26].

Aklama suçunu yargılayacak mahkeme, görev alanı ile ilgili olarak öncül suçun işlenip işlenmediğine nispi muhakeme yoluyla karar verecektir. Ancak belirtmeliyiz ki, öncül suçun işlenmediğinin kesinleşmiş hüküm ile ispatı halinde, aklama suçu söz konusu olmayacaktır.

Öncül suç hakkında yurt içinde veya yurt dışında devam etmekte olan bir yargılamanın bulunması halinde, aklama suçunu yargılayan mahkeme, öncül suça ilişkin yargılamayı bekletici sorun olarak kabul edip yargılama sonucunu mu bekleyecektir, yoksa süren yargılamaya rağmen nispi muhakeme yolu ile öncül suçun işlenip işlenmediğini çözüme mi bağlayacaktır? Bu konuda Yargıtayın verdiği bir karar önemlidir^[27]. Gerek Yargıtayın verdiği bu karar ve gerekse doktrinde yaygın olan görüş, öncül suç sorununun nisbi muhakeme yolu ile çözülmesi yönündedir^[28]. Kanaatimiz de bu doğrultudadır.

Kanaatimizce açıkça öncül suçun işlenmediğini ifade eden mahkeme kararlarının varlığı halinde (CMK md. 223/2 a ve d) aklama suçunun oluşabilmesi mümkün

[26] Tuğrul Katoğlu, “4208 sayılı Kanun ile Düzenlenen Karapara Aklama Suçunun Yapısına İlişkin Bazı Gözlemler”, Vergi Dünyası, S.211, Mart 1999, s.122

[27] Yrg.7.CD, 29/12/2010, 2009/15629 Esas, 2010/17189 Karar: Karapara aklama suçundan açılan kamu davasında, unsur olan öncül suçun işlenip işlenmediğinin bu suç yönünden yargılama faaliyetinde bulunmayan hakim tarafından çözümü yani nisbi muhakeme ancak öncül suçun yargılama yapılarak kanıtlanmasına olanak bulunmayan sanığın ölümü, zamanaşımı, kamu davasının açılmaması ve benzeri hallerle sınırlıdır.

Sanıklar hakkında Hindistan’ da açılmış ceza davası bulunduğu göre, öncül suç konusunda yargılama yetkisine sahip mahkeme ile bu suçun işlenip işlenmediğini nisbi muhakeme yoluyla belirleyecek mahkemenin farklı sonuçlara ulaşabileceği de gözetilerek, Hindistan’daki yargılama sonucunda verilmiş ve kesinleşmiş bir karar varsa getirtilip incelenerek sonucuna göre sanıkların hukuki durumlarının değerlendirilmesi gerekirken, eksik soruşturma sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması nedeniyle hükmün bozulması.

[28] Kocasakal, agt, s.355

değildir. Zira söz konusu malvarlığı değerlerinin suçtan kaynaklanma vasfı yoktur. Ancak ortada işlenmiş bir suçun varlığına rağmen, her hangi bir nedenle yargılanan sanıkların söz konusu suçu işlediklerine dair bir delil veya bağlantı bulunamaması ifadesini içeren beraat kararının olması durumunda (CMK md. 223/2 b, c ve e), ortada işlenmiş bir öncül suç bulunduğu ve fakat başkalarınca işlendiğinden, aklama suçunun varlığından söz edilebilecektir.

Yurt dışında işlenen öncül suç gelirin, aklama suçuna konu olabilmesi için öncül suçun, hem öncül suçun işlendiği ülke mevzuatına göre, hem de Türk mevzuatına göre suç olması gereklidir. Öncül suç hakkında davayı veya cezayı düşüren nedenlerin bulunması, aklama suçunun oluşumunu etkilemeyecektir. Aklama suçu bağımsız bir suç olarak düzenlendiğinden, öncül suçun muhakeme engellerinden dolayı cezalandırılmaması veya failinin herhangi bir nedenle kovuşturulamaması aklama suçu bakımından önemsizdir^[29].

Öncül suçun zamanaşımına uğraması halinde dahi aklama suçu oluşacaktır. Zira zamanaşımı halinde, kamu düzenini bozan hukuka aykırı bir fiil mevcut olduğundan ve eylem sonucunda gelir elde edilen bir suç mevcut olduğundan, öncül suçtan tamamen bağımsız olan aklama suçu oluşacaktır. Genel ve özel af, cezayı veya ceza mahkûmiyetinin sonuçlarını ortadan kaldırmakla birlikte, fiilin suçluluk niteliğini ortadan kaldırmadığı için aklama suçunun oluşumunu da engellemeyecektir^[30].

c.3.2. Yurt Dışına Çıkarma

Kanunda öngörülen ilk seçimlik hareket, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin yurt dışına çıkarılmasıdır. Yurt dışına çıkarma eylemi, suç gelirlerinin aklayıcılar ya da görevlendirecekleri kuryelerce fiziki olarak kara, hava ya da demiryolu ile yurt dışına çıkarılması ya da gönderilmesi şeklinde gerçekleştirilebileceği gibi, bu fiilin bankacılık sistemi ya da posta havalesi gibi yollar kullanılarak da işlenebileceği şüphesizdir^[31].

Yurt dışına çıkarma hareketi, 4208 sayılı Kanunun 2/b maddesinde düzenlenen sınır ötesi harekete tabi tutma hareketinin farklı ifadelerle düzenlenmiş şeklidir.

Yurt dışına çıkarma, suçtan elde edilen malvarlıklarını başka bir ülkenin yargı yetkisi dâhiline sokma veya uluslar arası sulara çıkarmadır. Ceza hukukunun yer bakımından uygulanmasında ülke kavramı, gerçek anlamda ülke ve farazi anlamda ülke olarak ikiye ayrılmaktadır^[32]. Gerçek anlamda ülke, aynı egemenliğe tabi

[29] Muzaffer Hatipoğlu/Alı Parlar, *Özel Ceza Yasaları Uygulamalarında Ekonomik ve Ticari Suçlar, Açıklamalar-Kararlar*, Turhan Kitabevi, Ankara 2005, s.890

[30] Önder, *Şahıslara...*, s.442.

[31] Ergin Ergül, *Organize Suçlar ve Kararların Aklanması*, Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu, TOBB Yayın No: 2005-25, Ankara 2005, s. 251-252.

[32] Timur Demirbaş, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yay, Ankara 2005, s.136; Veli Özer Özbek, *Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı (Açıklamalı-Gereğçeli-İçtihatlı)*, C:1, Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 3. Baskı, Seçkin Yay, Ankara 2006, s.219; Sulhi Dönmezer/Sahir Erman, *Nazarî ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Genel Kısım C:I, Yeniden Gözden Geçirilmiş Onbirinci Bası, İstanbul 1994, s.239; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, Yetkin Yay, Ankara 2005, s.136; Nur Centel/Hamide Zafer/

kişiler tarafından işgal edilen ve komşu ülkelerden sınırlarla ayrılan kara parçası, karasuları, iç sular ve kara parçasının üzerindeki hava sahasını ifade eder^[33]. Farazi anlamda ülke kavramına ise, devletin savaş gemileri ile açık denizlerde bulunan ticaret gemileri, aynı esaslar dâhilinde askeri uçaklar ile açık deniz üzerinde uçmakta bulunan sivil uçaklar dâhildir. Yurt dışına çıkarmak hareketinin anlamlandırılması için Türk Devleti'nin sınırları içine nelerin dâhil olduğunu açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. Uluslar arası hukukta “*Devlet Ülkesi*” ile kastedilen yalnız Devletin kara ülkesi değildir. Kara ülkesiyle beraber, Devletin ulusal sınırları içindeki göller, nehirler; denizle bağlantısı olan ülkeler için iç sularla karasuları ve bunlar üzerindeki hava sahasıdır^[34].

Türk Ceza Kanunu 8. maddesinde hangi hallerde suçların Türkiye’de işlenmiş sayılacağını açıklamıştır. 2 nci fıkrada 4 bent halinde sayılan yerlerden bazıları gerçek anlamda ülke iken, bazıları farazi anlamda ülke kavramı içindedir. Ceza kanunu her ne kadar farazi anlamda ülkede işlenen suçların da, Türkiye’de işlenmiş sayılacağını belirlemişse de; “*yurt dışına çıkarma*” hareketindeki “*yurt*” kavramına kanaatimizce sadece gerçek anlamda ülke dahil olmalıdır. Aksi düşüncenin kabulünde “*yurt dışına çıkarma*” hareketinin icrası çok güç olacaktır. Örneğin, Türkiye’de 1 yıl ve daha fazla süreli bir suçtan elde edilen nakit suç gelirlerinin otobüs bagajında yurt dışına çıkarılmak istenmesinde, otobüs ülke sınırlarını terk ettiği anda suç tamamlanmış olacaktır. Aynı suç gelirinin deniz yoluyla yurt dışına çıkarılmak istenmesinde suç, geminin Türk karasularını terk ettiği anda tamamlanacaktır. Hava yolu ile yurt dışına çıkarılmak istenmesinde kara ülkesinin üzerindeki hava sahasının terk edildiği anda suç tamamlanacaktır.

Aklama suçunu oluşturup ikinci seçimlik hareket olan “*suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla çeşitli işlemlere tabi tutma*” hareketi kanaatimizce, yurt dışına çıkarma hareketini de kapsamaktadır^[35]. Kanun koyucunun yurt dışına çıkarma hareketini ayrıca belirtmesi ile ilgili olarak, madde metninde ve gerekçesinde bir açıklık bulunmamaktadır. Burada yasa koyucunun, suçtan elde edilen gelirin yurt dışına çıkarılmasına özel önem verdiği anlaşılmaktadır.

Özlem Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu ve İlgili Mevzuata Göre Yenilenmiş Üçüncü Bası, Beta Yay, İstanbul 2005, s.125; Bahri Öztürk/ Mustafa Ruhan Erdem, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Yeni TCK’ya Göre Yenilenmiş 8. Baskı, Seçkin Yay, Ankara 2005, s.63; Sulhi Dönmezer, Genel Ceza Hukuku Dersleri, Bahçeşehir Üniversitesi Yay, İstanbul 2003, s.68; Ayhan Önder, Ceza Hukuku Dersleri, Beta yay, İstanbul 1992, s.90

[33] Demirbaş, s.136; Özbek, s.219, 220; Dönmezer-Erman, I, s.239; Soyaslan, s.136; Centel/ Zafer/Çakmut, s.125; Öztürk-Erdem, s.63; Dönmezer, Genel, s.68.

[34] Sevin Toluner, Milletlerarası Hukuk Dersleri, Devletin Yetkisi, İstanbul Üniversitesi Yay, 5. Bası, İstanbul 1996, s.31; Edip F. Çelik, Milletlerarası Hukuk, İkinci Kitap, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987, s.7; Şeref Ünal, Uluslararası Hukuk, Yetkin Yay, Ankara 2005, s.108

[35] Neslihan Coşkun, “*Karapara Aklama*”, Hukuki Perspektifler Dergisi, S.2, Sonbahar 2004, s.207,

c.3.3. Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Öngörülen Maksatlarla Çeşitli İşlemlere Tabi Tutma

TCK.nun 282 nci maddesinde düzenlenen ikinci seçimlik hareket “*çeşitli işlemlere tabi tutma*”dır. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerinin gayrimeşru kaynağını gizleyen ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandıran her hareket “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” kapsamında düşünülebilir. Kanun koyucu, böylece serbest hareketli bir fiil düzenlemek suretiyle herhangi bir hareketi suç olarak kabul etmemiş, belirli bir saik ile işlenen her hareketi suç olarak kabul etmiştir^[36].

4208 sayılı Kanunda yer alan “*değerlendirmeye*”, “*iktisap etme*”, “*bulundurma*”, “*kullanma*”, “*kaynak, nitelik, zilyet veya malikinin değiştirilmesi veya gizlenmesi*” hareketleri, TCK 282 nci maddede “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” hareketi kapsamına alınmıştır. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin sermaye piyasası araçlarına yatırılması, sigorta poliçesi alınması, mali sisteme sokulması, mali sistem vasıtasıyla yurt içinde transfer edilmesi, birden fazla hesaba aktarılması ve daha sonra tekrar birleştirilmesi, başkası adına banka hesabına yatırılması, yasal yatırım olarak kullanılması gibi hareketler, meşru yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırma saiki ile işlenmesi şartı ile aklama suçunu oluşturacaktır.

Her ne kadar “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” ibaresi çok genel bir kavramı ifade etse de, aklama suçunun tanımı için hareketlerin tek tek sayılması yerine, genel bir ifade ile suçun belirlenmesini, aklama suçu ile mücadelede daha etkin bulmaktayız. Zira aklama suçu, yapısı gereği gelişmelere açık bir suçtur. Aklayıcılar, ekonomik ve politik gelişmeleri takip etmekte ve suçtan elde ettikleri malvarlıklarını yasal sisteme sokmak için her fırsatı değerlendirmektedirler. Bundan dolayı kanun koyucu, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla çeşitli işlemlere tabi tutma eylemlerini suç olarak düzenlemek suretiyle, ileride ortaya çıkacak yeni aklama şekillerini de kapsamına almıştır.

Malvarlığı değerlerini aklama yöntemleri konusunda sayı vermek mümkün değildir. Aklama yöntemleri ülkeden ülkeye, finansal araçların çeşitliliğine bağlı olarak değişir. Ayrıca günümüzde kanun dışı gelir elde edenler artık gelirlerini kendileri aklamamakta, bu işte profesyonelleşen muhasebeci, banker, hukukçu, mali danışman gibi kişileri kullanmaktadırlar. Kısaca bu yöntemlerden sıkça kullanılanlara değinmek gerekirse şu yöntemler üzerinde durulmalıdır;

c.3.3.1. Suç Gelirlerinin Fiziksel Olarak Ülke Dışına Çıkarılması Yöntemi

Yöntemin esası, nakit paranın kuryeler aracılığıyla kara, deniz, hava yolu gibi değişik ulaşım araçları kullanılarak, finans sistem üzerinde yeterince denetimin olmadığı, banka gizliliğinin esas olduğu ve işbirliği yapacak kuruluşların mevcut

[36] Engin Akın, “*Türk Ceza Kanunu Tasarısı’nda Yer Alan “Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklama” Suçu İle 2408 Sayılı Kanunda Yer Alan “Karapara Aklama” Suçunun Karşılaştırılması*” Yaklaşım Dergisi, Y.12, S.142, s.272; Hüseyin Gültekin, “*Yeni TCK ve Karapara Aklama Suçu*”, Yaklaşım Dergisi, Y.13, S.153, s.265

bulunduğu ülkelere taşıyıp o ülkelerin mali sistemine sokmaktır. Böylece nakit karaparanın, mali sistemine dahil olduğu ülkenin finansal kurumlarını kullanarak, geldiği ülkeye veya başka ülkelere transferi sağlanarak, paranın kaynağı ile olan bağ zayıflatılmakta ve aklama eylemi gerçekleştirilmektedir^[37].

c.3.3.2. Vergi Cennetleri Aracılığıyla Aklama Yöntemi

Vergi cennetleri, özellikle kıyı bankacılığı (off-shore) ve paravan şirketler vasıtasıyla suç gelirlerini aklamaların kolay olduğu ve kullanıldığı yerlerdir. Kıyı bankacılığı, genellikle serbest bölgelerde kurulan merkezlerde faaliyet gösteren ve ülke içerisindeki bankacılık sisteminin tabi olduğu kanuni düzenlemelerin kapsamı dışında tutularak, getirilen mali ve hukuksal avantajlar sayesinde cazip çalışma koşullarının sağlandığı bankacılık türüdür. Kıyı bankaları özel banka olmayıp, temel olarak diğer bankalar gibi mevduat toplamakta, kredi vermekte ve güvene dayalı işlemler yapmaktadır. Ancak bu bankalara yatırılan mevduat, devlet garantisi altında olmamaktadır^[38].

Bu bankalar sayesinde devletin büyük kayıpları olmakta; Merkez Bankası, SPK ve Hazine gibi kamu kurumları denetim yapamadıkları için otorite ve güven kaybına uğramaktadırlar. Elde edilen faiz, ülke dışında elde edilmiş görüldüğü için maliye, vergi tahsil edememektedir^[39].

Kısaca belirtilen sakıncalarına rağmen vergi cenneti ülkeler, müşterilerine sundukları gizlilik, politik istikrar, düşük vergilendirme, modern iletişim olanakları, sermaye hareketlerinde tam serbesti, gerekli altyapı, uzman personel gibi olanaklar sayesinde dünya ekonomisinde önemli yer tutmaya devam etmektedirler^[40]. Suç gelirlerini aklayıcılarının da, yoğun bir şekilde kıyı bankalarını kullandıkları bilinmektedir.

c.3.3.3. Oto Finansman ile Aklama Yöntemi

Oto finansman yönteminde suç geliri, off shore merkezinde faaliyet gösteren bir bankaya yatırılmakta, daha sonra aklayıcı, ülkesindeki bir bankaya başvurarak off shore hesapta bulunan hesabı teminat göstermek suretiyle kredi talebinde bulunmaktadır. Kredi alındıktan sonra, kredinin ödeme süresi geldiğinde kredi borcu kasten bankaya ödenmemekte ve bunun üzerine krediyi veren banka, teminat olarak off shore bankasındaki teminattan borcu tahsil ederek, suç gelirini aklamış olmaktadır^[41].

c.3.3.4. Aklamada Kumarhanelerin Kullanılması Yöntemi

Kredi açılması, vade uzatımı, kiralık kasa hizmeti, çeklerin ciro edilmesi gibi

[37] Mavral, age, s.62

[38] Mustafa Bahtiyar, "Off shore bankalar ve vergi sorunları", Yaklaşım Dergisi, S.90, s.196

[39] Şükrü Kızılot, "Off shore bankalardaki mevduat hesaplarının beyanı", Yaklaşım Dergisi, S.75, s.45

[40] Luca Errico/Alberto Musalem, Offshore Banking www.imf.org/external/pubs/ft/wp/1999/wp9905.pdf s.5 Kontrol Tarihi: 13/01/2011

[41] Nigel South, Cooling Hot Money, www.sgrm.com/art555.htm Kontrol Tarihi: 12/01/2011

birçok finansal işlemin gerçekleştirilmesine olanak sağlayan kumarhaneler, çok büyük miktarlarda nakit paranın söz konusu olduğu ve nakit yoğun olarak çalışan işyerleridir. Aklayıcılar, yüksek meblağları kumarhaneye yerleştirebilir ve parasını başka yere götüreceği tehdidiyle de herhangi bir bildirim yapılmamasını sağlayabilirler. Bu şekilde yatırılan para, artık kumarhane çekleri ile her an çekilebilir veya transfer edilebilir^[42].

c.3.3.5.Lüks Mal Ticareti Yoluyla Aklama Yöntemi

Otomobil, uçak, tekne ve gayrimenkul gibi lüks malların satıcılarından malları nakit karşılığı alan aklayıcılar, elde nakit halde bulunan kanun dışı gelirin nakit biçiminden kurtarılması olanağına kavuşmaktadırlar. Bu malların alımı sayesinde lüks bir hayat yaşanmakta, karapara dikkat çekmeyecek şekilde aklanmakta ve böylece suçtan elde edilen gelirin kaynağından uzaklaşmaktadır. Bu işlem sonucu karaparayla satın alınan varlıkların başka bir yerde veya başka bir ülkede satılması ile kaynaktan daha da uzaklaşmaktadır. Ayrıca bu mallar suçlular arasında ödeme aracı da olabilmektedir^[43].

Bu sayılan yöntemler dışında, insider training ve manüplasyon yoluyla, alternatif havale sistemleri yoluyla, internet bankacılığı yoluyla, profesyonel meslek sahiplerinin yardımları yoluyla, paravan şirketler yoluyla aklama gibi pek çok yöntem sayılabilir. Yöntemlerin fazlalığı suçla mücadelede karşılaşılabilecek güçlükleri göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

[42] Stan Morris, Overview of Money Laundering in Casino

www.cfatf.org/eng/typoexe/casino/index.pdf s.2 Kontrol Tarihi: 13/01/2011

[43] Money Laundering in UK- www.ncis.co.uk/ukta/2003/threat06.asp Kontrol Tarihi: 11/01/2011

D. MANEVİ UNSUR

Manevi unsur, işlenen fiil ile kişi arasındaki manevi bağıdır. Bu bağ olmadığı müddetçe, gerçekleştirilen davranış fiil niteliğini taşımaz ve bir suçun varlığından söz edilemez^[44]. İnceleme konusu olan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun manevi unsuru kasttır. Bilindiği üzere kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve isteyerek gerçekleştirilmesidir^[45].

Fail bu suçla ilişkin olarak Kanunda yer alan unsurları biliyor ve neticeyi istiyorsa doğrudan kastı nedeniyle sorumlu tutulacaktır. Burada bilme unsurunun aklama suçu bakımından değinilmesi gereken bir yönü, özellikle öncül suç faili ile aklama suçu failinin farklı kişiler olmaları halinde bu unsurun neleri içermesi gerektiğidir. 4208 sayılı Kanunda öncül suçların liste yöntemiyle tek tek sayılmış olması nedeniyle, aklama suçu failinin öncül suç failinden farklı kişiler olması hallerinde, aklama suçu failinin, suça konu değerlerin “*karapara olduğunu*”, diğer bir deyişle Kanunda tek tek sayılmış olan suçlardan herhangi birinden kaynaklandığını bilmesi gerekmektedir^[46]. Bununla birlikte, TCK 282. maddede yer alan yeni düzenleme, liste yöntemini değil eşik yöntemini benimsediğinden ve öncül suçların kapsamı oldukça genişlediğinden, failin öncül suç failinden farklılaştığı durumlarda bilmenin ispatı kolaylaşmış bulunmaktadır. Artık 4208 sayılı Kanunda öngörülen karapara aklama suçu ile suç eşyasını satın alma veya kabul etme suçunda olduğu gibi, kastın önceki suçun tüm ayrıntılarını içermesi ve söz konusu malvarlığı değerlerinin özel olarak hangi suç tipinden elde edildiğine, zaman, yer, fail, şerik ya da mağdurlarına ilişkin bilgiyi içermesi gerekmemektedir^[47].

Diğer taraftan, suçun işlenişinde genel kastın yeterli olup olmayacağı, özel kastın aranıp aranmadığı sorularının yanıtı, öngörülen seçimlik hareketlere göre değişmektedir. Birinci seçimlik hareket olan “*yurt dışına çıkarma*” fiili için herhangi bir özel kast öngörülmemiştir^[48]. Bu fiilin genel kastla işlenmesi halinde suç oluşmaktadır. Bununla birlikte Kanunda öngörülen ikinci seçimlik hareketin suç oluşturması

[44] Özgenç, age, s.225

[45] Demirbaş, age, s.341; Hakan Hakeri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2009, s.177; Zeki Hafizoğulları /Muharrem Özen, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Usa Yay, Ankara,2010, s.276

[46] Yarg. 7 CD, 05.04.2007, 2006/8683 esas, 2007/2386 karar: Sanıkların menkul ve gayrimenkulleri satın alma güçleri kara para aklama suçunun oluşumunda etkili bulunmadığı, önemli olan sanıkların hayali ihracatla vergi iadesi alıp bunu aklama gayreti içinde olup olmadıklarının tespitidir. Bu nedenle, haksız edildiği saptanan paraların kaçakçılık suçlarının işlenmesi sonucunda elde edildiği ileri sürüldüğünden Gaziantep ve Kayseri mahkemelerinde teşekkül halinde kaçakçılık suçu ile ilgili dosyalar incelenip deliller birlikte değerlendirilerek gerekirse açılmış davaların neticelerinin beklenmesi ve hasıl olacak sonuca göre sanıkların hukuki durumlarının takdir ve tayini gerekirken eksik soruşturma ve inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi nedeniyle hükmün bozulmasına.

[47] Durmuş Tezcan/Mustafa Ruhan Erdem/Murat Önok, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yay, Ankara 2006, s. 582;

[48] Olgun Değirmenci, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Turhan Kitabevi, Ankara 2007, s. 472.

için, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin “*gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla*” hareket edilmiş olması gerekmektedir. Gerçekten burada, “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” şeklinde belirebilecek ve aynı zamanda yasal olan hareketleri suç haline getiren, öngörülen özel kast olmuştur. Bununla birlikte söz konusu özel kastın aklama işleminin zaten amaç ve doğasında yer alan bir unsur olduğu ifade edilmektedir.^[49] Bizce, aklama fiilinin doğası gereği var olduğu ifade edilse de, belirtilen özel kasta yer verilmiş olması isabetlidir. Nitekim yukarıda belirtildiği üzere, serbest hareketli olarak öngörülen “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” fiilini kanunen yasaklanan bir fiil haline getiren bu özel kasttır.

Bu suç tipinin taksirle işlenmesi mümkün değildir.

E. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

e.1. Teşebbüs

TCK 35. maddesinde belirtilen teşebbüs, failin işlemeyi amaçladığı bir suçun elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icrasına başlayıp da elinde olmayan nedenlerle sonuca ulaşamaması halidir.

Aklama suçunun maddi hareketlerine göre teşebbüsü inceleyecek olursak; ilk seçimlik hareket olan yurt dışına çıkarma hareketi bakımından icra hareketlerine başlanması ile suç yoluna girildiğinden suça teşebbüs de bu aşamadan sonra söz konusu olacaktır. Malvarlığının fiziken ülke sınırlarını terk etmesi durumunda suç tamamlanmış olacaktır. Örneğin, suçtan elde edilen paraların yurt dışına çıkarılması için gemiye veya diğer ulaşım araçlarından birine yüklenmesi ile icra hareketleri başlayacak, ulaşım aracının ülke sınırlarını terk etmesine kadar devam edecektir. Dolayısıyla henüz ülke sınırlarını terk etmeyen ulaşım aracı içindeki malvarlığı için teşebbüs söz konusudur. Malvarlığının elektronik yollarla, örneğin banka aracılığıyla transferinde ise kanaatimizce failin, malvarlığının transferi talimatını vermesi ile suç yoluna girilecek ve banka görevlisinin transfer için son işlemi yapması ile suç tamamlanacaktır.

“*Çeşitli işlemlere tabi tutma*” seçimlik hareketinde ise, işlemin türüne göre farklı sonuçlara varmak mümkün olacaktır. Kanaatimizce failin kastının hangi işleme yöneldiğine bakmak ve o işlemi gerçekleştirene kadar yapılan tüm işlemleri icra hareketi olarak değerlendirmek yerinde olacaktır. Aksi takdirde, “*çeşitli işlemlere tabi tutma*” açısından suç serbest hareketlidir ve failin kastının yöneldiği işlemden önce de suç gerçekleşebilir. Örneğin suçtan kaynaklanan malvarlıklarını sermaye piyasası araçlarında değerlendirmek suretiyle söz konusu değerlere yasal bir görünüm kazandırmak amacıyla olan fail için teşebbüs, malvarlıkları ile sermaye piyasası araçları almak için yerine getireceği hareketlerle başlayacaktır (Örneğin aracı kuruluşların hesabına paranın yatırılması) ve failin kastının yöneldiği işlemin

[49] Ergül, age, s. 252.

yapılması ile yani sermaye piyasası araçları almak için talimat vermesi ve alınması ile suç tamamlanacaktır.

e.2. İştirak

Bilindiği üzere 5237 sayılı TCK'da iştirak konusu, 765 sayılı TCK'da yer alan iştiraktan farklı düzenlenmiş ve asli fail-feri fail ayrımı terk edilmiştir. Yeni yapılan düzenlemeyle, fiilin işlenişi üzerinde kurulan hakimiyet ölçü olarak belirlenmiş, iştirak şekilleri ise, faillik, azmettirme ve yardım etme olarak sayılmıştır^[50]. TCK 282. maddedeki suçlar bakımından suça iştirakte herhangi bir özellik bulunmamaktadır. TCK 37, 38, 39 ve 40.maddelerindeki iştirake ilişkin genel kurallar burada da uygulanacaktır.

e.3. İçtima

Aklama suçu, seçimlik hareketli bir suçtur. Seçimlik hareketlerinden herhangi birinin icra edilmesi ile suç oluşmaktadır. Birden fazla seçimlik hareketin icrasında da ortada yine tek bir suç vardır. Aklama suçunda içtima ile ilgili açıklık getirilmesi gereken bir konu, alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapsi gerektiren herhangi bir suçun failinin, başka bir deyişle aklama suçuna konu malvarlıklarının elde edildiği suçun failinin, aynı zamanda aklama suçunun da faili olması durumudur. 4208 sayılı Kanun zamanında da aklama suçunun müstakil bir suç olduğu konusunda doktrinde bir tereddüt bulunmamakta idi. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu da, kendisine konu malvarlıklarının elde edildiğinden suçtan ayrı, bağımsız bir suçtur. Aklama suçunun bağımsız bir suç olmasının sonucu olarak, aklama suçuna konu malvarlıklarının elde edildiği suçun failinin, aynı zamanda aklama suçunun faili de olması durumunda, her iki suçtan ayrı ayrı cezalandırılması gereklidir.

Aklama suçunun, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması hali, ağırlatıcı neden olarak kanun metninde yer almaktadır. 4208 sayılı Kanunda da yer alan bu ağırlatıcı nedenden dolayı doktrinde iki yorum ileri sürülmüştür. Birinci yoruma göre; fail hem suç işlemek için teşekkül oluşturmaktan cezalandırılmalı, hem de bu teşekkülün faaliyetleri çerçevesinde aklama suçunun işlenmesi durumunda suçun ağırlaştırılmış halinden cezalandırılmalıdır^[51].

İkinci yoruma göre bileşik suç kuralları gereğince faile ağırlatıcı nedenden olayı ceza verildiğinden, ayrıca suç işlemek için teşekkül oluşturmaktan ceza verilmemelidir. Bilindiği gibi bileşik suçlar, birden fazla hukuki konusu olan ya da başka bir deyişle çok ihlali^[52] suçlardır. Dolayısıyla bu suçların işlenmesiyle birden çok hukuki değer ihlal ediliyor olması, haklı olarak kanun koyucuyu bileşik suçları, bu suçların unsurunu ya da ağırlaştırıcı nedeni oluşturan suçlara oranla daha ağır bir şekilde cezalandırmaya itmektedir. Çünkü bileşik suçta failin ahlaki kötülüğü,

[50] Hafizoğulları /Özen, age, s.345

[51] Kocasakal, agt, s.433; Coşkun, agm, s.208.

[52] Zeki Hafizoğulları, Ceza Hukuku Ders Notları, Ankara 2008, <http://www.zekihafizogullari.com/CezaHukuku%20Ders%20Notlari.pdf>, s. 305. Kontrol Tarihi: 29/11/2010

bileşenleri oluşturan suçlara göre çok daha fazladır. Yağma suçu bileşik suçta örnek olarak verilebilir. Bundan başka, birleşik suçta kanunun suç saydığı bir fiil, kimi zaman başka bir suçun ağırlatıcı nedeni olabilmektedir. Bu halde, temel suçun ismi, kimliği bir değişikliğe uğramamakta, sadece suçun cezası artırılmaktadır. Böylece, bir suçun ağırlatıcı nedeni olan diğer bir suç, artık kendi kimliğini yitirmekte ve her suçta ağırlatıcı nedenler hangi kurallara tabi ise, bu da o kurallara tabi olmaktadır.

Kanaatimizce konunun bileşik suç kapsamında düşünülmesi gereklidir. Bileşik suç TCK.nun 42 nci maddesinde “*biri diğerinin unsurunu veya ağırlatıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suç...*” olarak tanımlanmış ve bileşik suçlarda içtima hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu TCK 220 nci maddede düzenlenmiştir. TCK 220 nci maddede düzenlenen suç, TCK 282 nci maddede düzenlenen aklama suçunun ağırlatıcı nedeni olmasından dolayı tek fiil sayılmalı ve örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan dolayı sadece aklama suçunun ağırlatılmış halinden ceza verilerek, ayrıca örgüt kurmadan dolayı ceza verilmemelidir. Aklama suçunun ağırlatıcı hali olarak örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi düzenlenmemiş olsa idi, aklama suçunu işlemek için örgüt kuranlar hem aklama suçundan hem de TCK 220 nci maddede düzenlenen suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçundan dolayı cezalandırılacaklardı. Ancak TCK 282 nci maddenin gerekçesinde ağırlatıcı halin uygulanmasının, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan dolayı ayrıca cezalandırılmaya engel teşkil etmeyeceği ifade edilmiştir. Aklama suçunu işleyen örgütün, sadece aklama suçunu işlemek için bir araya gelmiş olması halinde yukarıda bahsettiğimiz şekilde bileşik suç kavramından yola çıkılarak çözüme gidilmesi gereklidir. Ancak örgütün başka suçları işlemek için bir araya gelmiş olması ve başka suçların yanında aklama suçunu da işlemiş bulunması halinde faillerin hem örgüt suçundan hem de aklama suçunun ağırlatıcı halinden cezalandırılması gereklidir ve gerekçede ifade edilen durumda kanaatimizce budur.

Aklama suçunun zincirleme suç şeklinde işlenmesi de mümkündür. Zira aklanılacak malvarlıklarının, bir suç işleme kararının icrasında kısım kısım işlemlere tabi tutulması halinde suçun zincirleme suç olduğundan söz edilir. Örneğin suç gelirlerine yasal bir görüntü kazandırmak amacıyla döviz bürosunda başka bir ülkenin para birimine çevirmek isteyen fail, bir suç işleme kararının icrasında belli zaman aralıklarında kısım kısım paraları döviz bürosunda başka ülke paralarına çevirmesi halinde, zincirleme suçtan dolayı cezası artırılmalıdır.

F. SUÇA VE CEZAYA ETKİ EDEN NEDENLER

f.1.Ağırlatıcı Sebepler

f.1.1.Suçun Kamu Görevlisi veya Meslek Sahibi Tarafından İşlenmesi

Aklama suçunun ilk ağırlatıcı nedeni failin sıfatına bağlı bir nedendir. Suç failinin kamu görevlisi olması madde metninde ağırlatıcı neden olarak düzenlenmiştir. “*Kamu görevlisi*” kavramı TCK.nun 6 ncı maddesinde “...*kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi*” olarak tanımlanmıştır. TCK 282 nci maddenin metninden, failin TCK 6 ncı madde anlamında kamu görevlisi olmasının ağırlatıcı nedenin uygulanması için yeterli mi olacağı, yoksa kamu görevlisi olmasının yanı sıra suçun görevini yaparken işlenmesinin mi aranacağı tartışmalıdır. Ancak maddenin gerekçesinden, ağırlatıcı halin uygulanabilmesi için failin kamu görevlisi olması haricinde, ayrıca suçun görevini yaparken ve görevinin sağladığı kolaylıklardan yararlanarak işlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Failin belli bir meslek sahibi olması da ağırlatıcı nedenin uygulanabilmesi için gereklidir. Maddede sahip olunması gereken mesleğin nitelikleri ve türünün ne olduğu belirtilmemektedir. Ancak tüm meslekler değil, sağladığı kolaylıklar ile aklama eylemlerini kolaylaştıran mesleklerin ağırlatıcı nedenin uygulanmasına yol açacağı kanaatindeyiz. Özellikle uluslar arası ticaret, uluslar arası hukuk, muhasebe, ekonomi, sermaye piyasası alanlarında uzmanlaşmış kişiler, bu kapsamda değerlendirilmelidir^[53].

f.1.2.Suçun Örgüt Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmiş Olması

Aklama suçunun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde verilecek ceza bir kat artırılacaktır. TCK 282 nci maddenin 3 ncü fıkrasında bahsedilen örgüt, aynı kanunun 220 nci maddesinde düzenlenen anlamda örgüttür. Suç işlemek amacıyla meydana getirilen örgütün, özel olarak aklama suçunu işlemek için kurulmasına gerek yoktur. Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek için oluşturulan örgütün faaliyetleri çerçevesinde aklama suçunu da işlemiş olması ağırlatıcı nedenin uygulanması için yeterlidir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu 03/04/2007 gün, 2006/10-253 esas, 2007/80 karar sayılı ilamında örgüt tanımını yapmıştır. Buna göre, 5237 sayılı Yasanın 220. maddesi anlamında bir örgütün varlığından bahsedebilmek için; en az üç kişinin, suç işlemek amacıyla hiyerarşik bir ilişki içerisinde, devamlı bir şekilde amaç suçları işlemeye elverişli araç ve gerece sahip bir şekilde bir araya gelmesi gerekmektedir. Tanımdan da görüleceği üzere suç işlemek için örgüt kurmak suçundan bahsedilebilmesi için,

[53] Coşkun, agm, s.208.

- a) Üye sayısının en az üç veya daha fazla kişi olması gerekmektedir.
- b) Üyeler arasında gevşek de olsa hiyerarşik bir bağ bulunmalıdır. Örgütün varlığı için soyut bir birleşme yeterli olmayıp, örgüt yapılanmasına bağlı olarak gevşek veya sıkı bir hiyerarşik ilişki olmalıdır.
- c) Suç işlemek amacı etrafında fiili bir birleşme olmalıdır.
- d) Örgütün amaç ve hedefleri doğrultusunda devamlılık olmalıdır.
- e) Amaçlanan suçları işlemeye elverişli, üye, araç ve gerece sahip olunması gerekmektedir.

f.2. Cezasızlık Hali

282 nci maddenin 5 nci fıkrasında aklama suçu için etkin pişmanlık hali düzenlenmiştir. Buna göre; suça konu olan malvarlığı değerlerinin ele geçirilmesini sağlayan veya bu değerlerin bulunduğu yeri yetkili makamlara haber vererek ele geçirilmesini kolaylaştıran kişiye ceza verilmeyecektir. Ancak kişinin ceza almaması için yukarıda belirtilen eylemleri kovuşturma başlamadan önce gerçekleştirmesi gereklidir.

Ele geçirmeden maksat kanaatimizce CMK'nun 123 ncü maddesinde düzenlenen "*ispat aracı olarak görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan malvarlığı değerleri*" nin muhafaza altına alınmasıdır. Tabidir ki TCK.nun 54 ve 55 nci maddeleri gereğince eşyanın müsaderesi de ele geçirme kapsamında düşünülmelidir. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin, kovuşturma başlamadan önce muhafaza altına alınmasını, el konulmasını veya müsaderesini sağlayan kişi cezasızlık halinden yararlanacaktır.

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin bulunduğu yeri yetkili makamlara haber veren kişi de cezasızlık halinden yararlanacaktır. Kanaatimizce yetkili makamdan kasıt, ele geçirme yetkisine haiz, bu yetkiyi kullanabilecek veya bu yetkiyi kullanabilecek makamlara durumu iletebilecek makamlardır. Bu kapsamda kolluk kuvvetleri, Cumhuriyet Savcıları, kamu görevlileri için hiyerarşik yapılanmadaki üst kamu görevlileri yetkili makam kapsamında değerlendirilebilecektir. Haber verme eylemi ile ilgili kanunda bir kıstas getirilmiş ve bu eylemin ele geçirilmeyi kolaylaştırması aranmıştır. Dolayısıyla failin haber vermesi, yetkili makamların suçtan kaynaklanan malvarlıklarını ele geçirmesini kolaylaştırmamış ise, cezasızlık hali de söz konusu olmayacaktır.

G.YAPTIRIM VE USUL HÜKÜMLERİ

Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçu için Kanunda öngörülen ceza iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezasıdır. Suçun kamu görevlisi tarafından veya belli bir meslek sahibi kişi tarafından bu mesleğin icrası sırasında işlenmesi halinde verilecek hapis cezası yarı oranında artırılabacaktır. Suçun suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde ise, verilecek ceza bir kat artırılabacaktır.

TCK'nın 282. maddesinde düzenlenen suçlar şikâyete bağlı olmayıp, C.Başsavcılığı tarafından doğrudan soruşturma yapılır. Yargılama yetkisi ise asliye ceza mahkemelerine aittir. Cumhuriyet Başsavcılıklarının doğrudan soruşturma yapması ile ilgili olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)'ın konumu da değerlendirilmelidir. Şöyle ki MASAK, 4208 sayılı Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun ile kurulmuş ve 17.02.1997 tarihinde faaliyetine başlamıştır. Görev ve yetkileri, 18.10.2006 tarihinde yürürlüğü giren 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının önlenmesi Hakkında Kanun ile yeniden belirlenmiştir. Bu kanunun 19. maddesine göre MASAK'ın görev yetkileri şöyledir;

a) Suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesi amacıyla politika hazırlamak ve uygulama stratejileri geliştirmek, bu amaçla kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, ortak çalışmalar yapmak, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak.

b) Belirlenen politikalar çerçevesinde kanun, tüzük ve yönetmelik taslakları hazırlamak, bu Kanun ile buna ilişkin Bakanlar Kurulu kararlarının uygulanması konusunda düzenlemeler yapmak.

c) Suç gelirlerinin aklanması alanındaki gelişmeler ile aklama suçunun önlenmesi ve ortaya çıkarılmasına yönelik yöntemler konusunda araştırmalar yapmak.

ç) Suç gelirlerinin aklanmasını önlemek amacıyla sektörel çalışmalar yapmak, önlemler geliştirmek ve uygulamayı izlemek.

d) Kamuoyu duyarlılığını ve desteğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak.

e) Suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesi kapsamında veri toplamak, şüpheli işlem bildirimlerini almak, analiz etmek ve değerlendirmek.

f) Değerlendirme sürecinde gerek duyulduğunda kolluk ve diğer birimlerden kendi görev alanlarında inceleme ve araştırma yapılması talebinde bulunmak.

g) Bu Kanun kapsamına giren işlemler ile ilgili olarak, araştırma ve inceleme yapmak veya yaptırmak.

ğ) Yapılan araştırma ve inceleme sonucunda aklama suçunun işlendiği hususunda olguların varlığının tespiti halinde, Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemler yapılmak üzere Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunmak.

h) Cumhuriyet savcıları tarafından intikal ettirilen konuları incelemek ve aklama suçunun tespitine ilişkin talepleri yerine getirmek.

ı) Aklama veya terörün finansmanı suçunun işlendiğine dair ciddi şüphelerin mevcut olması durumunda konuyu ilgili Cumhuriyet savcılığına intikal ettirmek.

i) Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında yükümlülük denetimi yapılmasını sağlamak.

j) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi istemek.

k) Bilgi ve ihtisasına ihtiyaç duyulması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların Başkanlık bünyesinde geçici olarak görevlendirilmelerini talep etmek.

l) Görev alanına giren konularda uluslararası ilişkileri yürütmek, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak.

m) Yabancı ülkelerdeki muadil kurumlarla bilgi ve belge değişiminde bulunmak, bu amaçla uluslararası antlaşma niteliğinde olmayan mutabakat muhtırası imzalamak^[54].

Görüldüğü üzere MASAK, kendisine iletilen dosyalardan suç gelirlerinin aklanmasına ilişkin ciddi şüpheler tespit ettiği takdirde dosyayı C.Başsavcılığına göndermek zorundadır. Uygulamada daha çok banka ve özel finans kuruluşları tarafından MASAK'a şüpheli işlem bildirimleri yapılmakta, veriler üzerinde yapılan araştırma ve inceleme sonucu, suç şüphesi tespit edilirse düzenlenen rapor C.Başsavcılıklarına iletilmektedir. Yaptığı inceleme ve araştırmalara rağmen MASAK, yargılama makamı değildir. Dolayısıyla MASAK tarafından suç duyurusunda bulunan dosyalar hakkında C.Başsavcılıkları tarafından dava açılması şart değildir ancak dava açılmamasının sebepleri Takipsizlik kararında detaylandırılmalı ve sonuç karardan MASAK bilgilendirilmelidir.

Bir öncül suça bağlı olarak suç gelirlerinin aklandığını tespit eden C.Savcısı, dosyayı inceleme ve araştırması için MASAK'a göndermek zorunda değildir. C.Savcısı, aklama suçunu tespit edebilmek için kendisi dosyaya uzman bilirkişi atayabilir. MASAK'ın suç duyurularını geç sonuçlandırdığı gözetildiğinde, yargılama faaliyetinin hızlandırılması için uzman bilirkişiden yararlanılması kanaatimizce yerindedir. Ancak özellikle büyük miktarları tutan suç gelirlerinin aklanması, çok sanıklı dava dosyalarında çokça aklama yönteminin kullanılması, aklama faaliyetinde uluslararası işlemlerin kullanılması, uluslararası suç örgütleri tarafından öncül suçların işlenmesi halinde, dosya MASAK'a gönderilmelidir. Çünkü bu boyuttaki aklama işlemlerinin karmaşıklığı MASAK ile çalışmayı zorunlu kılmaktadır.

[54] http://www.masak.gov.tr/Kurulumuz/gorev_yetki.htm Kontrol Tarihi: 22/12/2010

H. SONUÇ

Makale içeriğinde TCK 282. madde kapsamında suç gelirlerinin aklanması suçu açıklanmaya çalışıldı. Belirtildiği üzere mukayeseli hukuk ile karşılaştırıldığında, yapılan yasal düzenleme yeterlidir. Yeni düzenlemeye göre, alt sınırı 1 yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun işlenmesinden elde edilen malvarlığını aklamaya yönelik faaliyetler ayrı bir suç olarak kabul edilmiştir. Öncül suç olarak adlandırılan bu suçlar, 4208 sayılı kanunun 2/a maddesinde tek tek sayılmıştı ve sayılan suçlar dışında elde edilen suç gelirleri aklama suçunun konusunu oluşturmazdı. Bu nedenle TCK 282. maddesiyle öncül suçta eşik yönemine geçilmiş olmasını yerinde buluyoruz.

Öncül suça ilişkin dava dosyasının bekletici mesele yapılması veya nisbi muhakeme konusu yapılması hususunda ki tartışmada kanaatimiz, öncül suça ilişkin dava dosyasının nisbi muhakeme konusu yapılması yönündedir. Dolayısıyla öncül suça ilişkin dava dosyasının sonuçlanmasını beklemeye gerek yoktur. Ancak suçun işlenmediğine dair beraat kararı çıkması durumunda, bu karar bağlayıcıdır ve bu durumda aklama suçundan bahsedilmeyecektir. Suçun işlenmediği gerekçesiyle verilen beraat kararı dışında verilecek hiçbir karar aklama suçunun oluşumunu engellemeyeceğinden, gerekli soruşturma ve yargılama yapılmalıdır.

Bu arada TCK 282/5. maddesinde, bu suçun işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmonulması kabul edilmişse de, bu düzenlemenin yerinde olmadığı düşüncesindeyiz. Tüzel kişiliğin yapay nitelikli bir topluluk olması, ortaya çıkan iradenin aslında gerçek kişilere ait olması, bu iradenin tüzel kişilik bünyesinde bulunan herkesi kapsayacak biçimde kabul edilmesinin cezaların bireyselliği ilkesiyle çelişmesi nedeniyle, bu hükmün kaldırılması gerektiği kanaatindeyiz.

Acaba yasal olarak gerekli alt yapı olduğu halde, suç gelirlerinin aklanması ile etkin mücadele edildiği söylenebilir mi? Bu sorunun cevabını Mali Suçları Araştırma Kurulundan aktarılacak rakamlarla görmek mümkündür. Şöyle ki;

2004 yılında ilgili kuruluşlar tarafından MASAK'a 290 şüpheli işlem bildirimleri yapılmışken, 2009 yılında toplam 9.823 şüpheli işlem bildirimleri yapılmıştır. Cumhuriyet Başsavcılıkları tarafından 2004 yılında 218 dosyanın incelenmesi talep edilmişken, 2009 yılında 69 dosya için inceleme talep edilmiştir. 01/01/2005 ile 31/12/2009 tarihleri arasında, MASAK tarafından karapara aklandığı iddiasıyla Cumhuriyet Başsavcılıklarına toplam 193 adet suç duyurusunda bulunulmuştur. Bu suç duyurularının büyük çoğunluğu uyuşturucu madde kaçakçılığında ve gümrük kaçakçılığında kaynaklanan suç gelirlerine yöneliktir. 1997 yılı ile 2009 yılları arasında karapara aklama suçundan kesinleşen sadece 2 mahkûmiyet kararı vardır^[55].

[55] www.masak.gov.tr/Kurulumuz/faaliyet_rapor/faalrap_2009.pdf s.35 Kontrol Tarihi: 26/01/2011

Ülkemizdeki karapara faaliyetleri içerisinde en önemli kaynağı uyuşturucu madde ticareti almaktadır. Bir tahmine göre Türkiye topraklarından geçirilen uyuşturucunun değeri yıllık 50 milyar dolardır. Bu transit geçişe aracılık eden yerli örgütlerin %5-7 pay aldıkları düşünüldüğünde, asgari 3 milyar dolar uyuşturucu geliri ülkede kalmaktadır^[56]. Susurluk Raporu olarak adlandırılan Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından hazırlanan raporda da, karaparanın Türkiye'deki büyüklüğü 50 milyar dolar olarak belirtilmiştir^[57]. Her geçen yıl bu rakamların daha da büyüdüğü göz önünde bulundurulursa, ülke ekonomisinde yer alan suç geliri miktarının büyüklüğü daha iyi anlaşılabilir. Böylesi bir büyüklüğe rağmen 12 yıl içerisinde sadece 2 mahkumiyet kararının kesinleşmiş olması, suç gelirleriyle etkin mücadele edilemediğinin kanıtıdır.

Dolayısıyla suç gelirleri ile mücadelede eksik kalan yönler tespit edilmeli ve bu eksiklikler üzerine gidilmelidir. 4208 sayılı yasanın yürürlükte olduğu olduğu süreçte, yasanın sayma yöntemini kabul etmesi eleştirilmiştir. TCK 282. madde ile bu eleştiriler karşılanmış olmasına rağmen, suç gelirleriyle mücadelede değişen ve gelişen bir durum olmamıştır. Dolayısıyla yasanın çıkarılması ile yetinilmemeli, yasanın alt yapısı güçlendirilmelidir. Bilindiği üzere ülkemizde karaparayla mücadele için Mali Suçları Araştırma Kurulu oluşturulmuş ve 1997'den itibaren kurul çalışmaya başlamıştır. Benzer yapılanmalara ABD ve İngiltere'de rastlamak mümkündür. MASAK üzerine düşen görevi, bünyesinde bulunan 65 mali suçları araştırma uzmanıyla (2009 yılı itibarıyla) ve düşük bir bütçe ile yürütmeye çalışmaktadır. ABD ve İngiltere'deki benzer kurumların daha büyük bütçelerle çalıştığı düşünülürse, MASAK'ın her açıdan güçlendirilmesi ve özerk bir yapıya kavuşturulması gerektiği açıktır.

Makale içeriğinde suç gelirlerini aklama faaliyetlerinin uluslar arası boyutuna değinilmişti. Bu nedenle suçla mücadelede, uluslar arası örgütler ve ülkelerle sıkı işbirliğine gidilmeli, karşılıklı işbirliği içerisinde hareket edilmelidir.

Ayrıca TCK 282. maddesi ile suç geliri kavramı genişletilmiş olmasına rağmen, uygulamada bu maddenin işlenmediği görülmektedir. Dolayısıyla yasa uygulayıcılarının bu konuda dikkati çekilmeli ve maddenin uygulanabilmesi için hizmet içi eğitimlere önem verilmelidir. TCK 282. maddesinin hukuk sistemimiz için yeni olması, bu eğitimi gerekli kılmaktadır.

[56] Cahit Uyanık, "32 Kısım Tekmili Birden Karaparanın Macerası", Ekonom Dergisi, Aralık 1996, S.27

[57] Cemal Kalyoncu, "Paranın Kara Gücü", Aksiyon Dergisi, 19-25 Temmuz 1997, s.32

KAYNAKÇA

- Abdurrahman Öngeoğlu, Karapara Aklama Suçu, Vergi Sorunları Dergisi, Ağustos 1999, S.119**
- Alev İzci, Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Olarak Uluslararası Düzeyde Yürütülen Çalışmalar ve Gelişmiş Ülke Uygulamaları, Uzmanlık Tezi, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara, Ocak 1994**
- Ayhan Önder, Ceza Hukuku Dersleri, Beta Yay, İstanbul 1992**
- Bahri Öztürk/Mustafa Ruhan Erdem, Uygulamalı Ceza Hukuku ve Emniyet Tedbirleri Hukuku, Yeni TCK'ya Göre Yenilenmiş 8. Baskı, Seçkin Yay, Ankara 2005**
- Cahit Uyanık, "32 Kısım Tekmili Birden Karaparanın Macerası", Ekonom Dergisi, Aralık 1996**
- Cemal Kalyoncu, "Paranın Kara Gücü", Aksiyon Dergisi, 19-25 Temmuz 1997**
- Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, Yetkin Yay, Ankara 2005**
- Durmuş Tezcan/Mustafa Ruhan Erdem/Murat Önok, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na Göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yay, Ankara 2006**
- Edip F. Çelik, Milletlerarası Hukuk, İkinci Kitap, Filiz Kitabevi, İstanbul 1987, s.7; Şeref Ünal, Uluslararası Hukuk, Yetkin Yay, Ankara 2005**
- Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, Genişletilmiş Beşinci Bası, Ankara, Yetkin Yayınları, 1996**
- Engin Akın, "Türk Ceza Kanunu Tasarısı'nda Yer Alan "Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklama" Suçu İle 2408 Sayılı Kanunda Yer Alan "Karapara Aklama" Suçunun Karşılaştırılması" Yaklaşım Dergisi, Y.12, S.142**
- Ergin Ergül, Kara Ekonomi ve Aklama Suçu, Adalet Yay, Ankara, 2005**
- Ergin Ergül, Organize Suçlar ve Karaparanın Aklanması, Ekonomik Suç ve Ceza Sempozyumu, TOBB Yayın No: 2005-25, Ankara 2005**
- Faruk Erem/Ahmet Danışman/Mehmet Emin Artuk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 1997**
- Hayrettin Gümüşkaya, "Karaparanın Ekonomi ve Piyasalar Üzerinde Oluşturduğu Sorunlar", Yaklaşım Dergisi, Yıl 6, Ekim 1998, S. 70,**
- Hakan Hakeri, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2009**
- Hüseyin Gültekin, "Yeni TCK ve Karapara Aklama Suçu", Yaklaşım Dergisi, Y.13, S.153**
- İbrahim Yumuşak, "Karaparanın Aklanması ile Mücadelenin Nedenleri ve Bu Konudaki Uluslararası Çalışmalar", Vergi Dünyası, S.229, Eylül 2000**
- İngiltere'de Karapara Aklamayla Mücadele 2, Ankara, Masak Yay. No:6, 2000**
- İzzet Özgenç, Gazi Şerhi, Seçkin Yay, Ankara, 2005**
- John McDowell, The Consequences Of Money Laundering And Financial Crime**
- www.apgml.org/issues/docs/30/Negative%20Effects%20of%20ML_Economic%20Perspectives%20May%202001.pdf Kontrol Tarihi: 13/01/2011;**
- Kayhan İçel/Füsun Sokullu Akıncı/İzzet Özgenç/Adem Sözüer/Fatih S. Mahmutoğlu/Yener Ünver, Yaptırım Teorisi Genel Esaslar-Yaptırım Türleri-Cezaların Saptanması-Cezanın Düşmesi- Cezalara Seçenek Olan Kurumlar, Beta Yay, İstanbul 2002**
- Kuntay Çelik/İşıl S.Koçağra/Kadir Güler, Karapara Aklama, Ankara, Masak Yay. No:1, 2000**
- Luca Errico/Alberto Musalem, Offshore Banking**
- www. imf.org/external/pubs/ft/wp/1999/wp9905.pdf s.5 Kontrol Tarihi: 13/01/2011**
- Mark Kehoe/Senior Sophister, The Threat of Money Laundering,**
- http://www.tcd.ie/Economics/SER/sql/download.php?key=222 Kontrol Tarihi: 14/01/2011**
- Mehmet Yaşın, "Türk Ceza Kanunu'nda Yapılan Düzenlemelerin Karapara Aklama ile Mücadeleye Etkisi", Yaklaşım Dergisi, Y.13, S.146, Şubat 2005**
- Mehmet Emin Artuk/Ahmet Gökçen/Caner Yenedünya, 5237 Sayılı Yeni TCK'ya Göre Hazırlanmış Ceza Hukuku Genel Hükümler I, Yeniden Gözden Geçirilmiş 2. Bası, Ankara 2006**
- Money Laundering in UK, www.ncis.co.uk/ukta/2003/threat06.asp Kontrol Tarihi: 25/11/2010**

- Money Laundering in UK-** www.ncis.co.uk/ukta/2003/threat06.asp Kontrol Tarihi: 11/01/2011
- Murat Tokmakkaya, "Karapara Aklama Suçunun Tespitine Dönük İnceleme Sürecine İlişkin Özellik Taşıyan Hususlar", Vergi Dünyası, Şubat 2000, S. 222**
- Mustafa Taşkın, Türk Hukukunda Mafya (Çıkar Amaçlı Suç Örgütleri) ve Karaparayla Mücadele, Yargı Yayınevi, Ankara, Haziran 2004**
- Mustafa Bahtiyar, "Off shore bankalar ve vergi sorunları", Yaklaşım Dergisi, S.90**
- Muzaffer Hatipoğlu/Ali Parlar, Özel Ceza Yasaları Uygulamalarında Ekonomik ve Ticari Suçlar, Açıklamalar-Kararlar, Turhan Kitabevi, Ankara 2005**
- Neslihan Coşkun, "Karapara Aklama", Hukuki Perspektifler Dergisi, S.2, Sonbahar 2004**
- Nevzat Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara 2005**
- Nevzat Toroslu, Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, Ankara 1970**
- Nigel South, Cooling Hot Money, www.sgrm.com/art555.htm Kontrol Tarihi: 12/01/2011**
- Nur Centel/Hamide Zafer/Özlem Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu ve İlgili Mevzuata Göre Yenilenmiş Üçüncü Bası, Beta Yay, İstanbul 2005**
- Olgun Değirmenci, Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu, Turhan Kitabevi, Ankara 2007**
- Sevin Toluner, Milletlerarası Hukuk Dersleri, Devletin Yetkisi, İstanbul Üniversitesi Yay, 5. Bası, İstanbul 1996**
- Sulhi Dönmezer/Sahir Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Genel Kısım C:I, Yeniden Gözden Geçirilmiş Onbirinci Bası, İstanbul 1994**
- Sulhi Dönmezer, Genel Ceza Hukuku Dersleri, Bahçeşehir Üniversitesi Yay, İstanbul 2003**
- Sulhi Dönmezer, "Türkiye'de Organize Suçlulukla Mücadelenin Esasları", Prof.Dr. Kemal Oğuzman'a Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2002/1**
- Süheyl Donay, 4208 sayılı karapara kanunu hakkındaki düşünceler 1, Radikal gazetesi, 16/01/1997**
- Stan Morris, Overview of Money Laundering in Casino**
- www.cfatf.org/eng/typoexe/casino/index.pdf s.2 Kontrol Tarihi: 13/01/2011**
- Şükrü Kızılot, "Off shore bankalardaki mevduat hesaplarının beyanı", Yaklaşım Dergisi, S.75**
- The Money Laundering Theme, FSA yay, Temmuz 2001**
- www.fsa.gov.uk/pubs/other/money_laundring.pdf, s.18 Kontrol Tarihi: 11/01/2011**
- Timur Demirbaş, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara 2005**
- Tuğrul Katoğlu, "4208 sayılı Kanun ile Düzenlenen Karapara Aklama Suçunun Yapısına İlişkin Bazı Gözlemler", Vergi Dünyası, S.211, Mart 1999**
- Ülker Mavral, Karapara Kayıt dışı Ekonomi İlişkisi, Vergi Sorunları Derneği Yay, Ankara, 2001**
- Ümit Kocasakal, Karapara Aklama Suçu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2000,**
- Veli Özer Özbek/Nihat Kanbur/ Pınar Bacaksız/Koray Doğan/ İlker Tepe, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay, Ankara, 2010**
- Veli Özer Özbek, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı (Açıklamalı-Gerekçeli-İçtihatlı), C:1, Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 3. Baskı, Seçkin Yay, Ankara 2006**
- Veysi Seviğ, Yeni Ceza Yasası ve Aklama Suçları, http://www.turmob.org.tr/turmob/basin/08-03-2005.htm, Kontrol Tarihi: 12/12/2010**
- www.masak.gov.tr/Kurulumuz/faaliyet_rapor/faalrap_2009.pdf s.35 Kontrol Tarihi: 26/01/2011**
- Yakup Tokat, "Lanetli Sıcak Para", Yaklaşım Dergisi, S.102, 2001**
- Zeki Hafizoğulları /Muharrem Özen, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Usa Yay, Ankara,2010**
- Zeki Hafizoğulları, Ceza Hukuku Ders Notları, Ankara 2008,**
- http://www.zekihafizogullari.com/CezaHukuku%20Ders%20Notlari.pdf, s. 305. Kontrol Tarihi: 29/11/2010**

